

EL LLENGUATGE

16/XI/1946
Al cap de poc

Expressions com ara deu minuts després o poc després són irreprotxables. Sovint, però, traïxen la supeditació a les formes d'una altra llengua, el castellà o el francès. I el seu ús sistemàtic representa l'arraconament d'altres formes d'expressió pròpies que potser hi resultarien preferibles o que, si més no, hi podrien alternar amb eficàcia. Potser és difícil d'assegurar categòricament, però ens aventuràriem a afirmar que la llengua parlada més aviat s'inclina per al cap de deu minuts o al cap de poc.

Actualment sembla que tothom convé a donar gran importància a les formes de la llengua parlada, amb una rara prevenció contra tot allò a què s'atribueix un caràcter acadèmic. Però sovint aquesta actitud no passa d'ésser purament teòrica. I el que s'esdevé en molts casos és que, de la llengua viva, se n'aprofiten més els viciis que no les virtuts, perquè els viciis sempre són més evidents i les virtuts, si es volen descobrir, cal un cert treball d'exploració i de tria.

Sense rebutjar-ne, doncs, les formes concurrents, cal destacar expressions com al cap de poc o al cap de deu minuts, talment com es podria fer amb tota una sèrie de maneres de dir, de frases fetes i de locucions formades amb la paraula cap. Cap és, alhora, nom —un cap de tros—, adjectiu —no n'hi ha cap— i preposició —cap a casa—, encara que es tracta, en tots tres casos, d'una mateixa paraula que l'evolució de la llengua ha fet divergir cap a categories gramaticals diferents. En conjunt, el diccionari normatiu hi dedica gairebé dues pàgines, amb una munió d'aplicacions i d'exemples utilísimos, extrets del llenguatge viu, però que sofreixen, en algun cas, la concurrència de formes llibresques o imposades per la moda i la imitació de models forasters. Una lectura atenta d'aquestes dues pàgines pot representar, per a tothom, una excel·lent lliçó de llenguatge, com a eficaç recordatori de moltes coses que se saben sense treure'n el profit adequat.

ALBERT JANE